GEANNOTEERDE AGENDA INFORMELE RAAD BUITENLANDSE ZAKEN GYMNICH VAN 1 EN 2 SEPTEMBER 2026

Op dinsdag 1 en woensdag 2 september vindt in Wicklow de informele Raad Buitenlandse Zaken (RBZ), de zogeheten 'Gymnich', plaats. Op het moment van schrijven staan de volgende onderwerpen op de agenda: de Russische agressie tegen Oekraïne, de situatie in het Midden-Oosten en de effectiviteit van het externe beleid van de EU als ook de rol van de EU in multilaterale fora. De ministers van Buitenlandse Zaken van Canada, IJsland, Noorwegen, Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk als ook de minister van Buitenlandse Zaken van Oekraïne zijn uitgenodigd voor zowel de bespreking over de Russische agressie tegen Oekraïne als voor het diner.

Russische agressie tegen Oekraïne

De Raad zal stilstaan bij de voortdurende Russische agressieoorlog tegen Oekraïne. Daarbij zal worden gesproken over steun aan Oekraïne. Het verwachte toekomstig financieringstekort van Oekraïne en de eerdere oproep van de Oekraïense minister van Buitenlandse Zaken tijdens de Raad Buitenlandse Zaken om de mogelijkheden voor het gebruik van de geïmmobiliseerde Russische Centrale Banktegoeden verder te onderzoeken zijn mogelijk onderwerp van gesprek. Ook de EU-lening voor steun aan Oekraïne van EUR 90 miljard zal mogelijk besproken worden. Voor het kabinet staan bij de besteding van de steunlening de urgente militaire en niet-militaire noden van Oekraïne voorop. Daarbij moet de lening ook kunnen worden ingezet voor de aanschaf van noodzakelijk materieel uit derde landen, wanneer de EU-industrie niet of niet tijdig kan leveren. Versterking van de Oekraïense luchtafweer blijft essentieel, gezien de urgente tekorten aan Oekraïense zijde en de aanhoudende Russische luchtaanvallen. Nederland zal in de Raad daarom de lidstaten oproepen om Oekraïne te blijven steunen op het gebied van luchtverdediging, zowel via de EU als bilateraal. Daarnaast zal Nederland het bredere belang van voldoende aandacht voor gelijk verdeelde lasten van de steun aan Oekraïne blijven benadrukken. Daarnaast zal de Raad naar verwachting stilstaan bij de mogelijkheden om de druk op Rusland verder op te blijven voeren, waaronder via sancties.

Situatie in het Midden-Oosten

De Raad zal zich buigen over de huidige situatie in het Midden-Oosten. Ten aanzien van Iran en de situatie in de Straat van Hormuz blijven diplomatieke onderhandelingen de meest kansrijke route naar een duurzaam einde aan de oorlog en het waarborgen van vrije doorvaart in de Straat van Hormuz. Nederland is actief betrokken bij diverse internationale inspanningen, waaronder de door Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk geleide Hormuz Coalitie. Ook zet Nederland in op het mogelijk maken van EU-sancties tegen Iraanse personen en entiteiten die betrokken zijn bij de belemmering van vrije doorvaart. Het kabinet blijft daarnaast voortdurend aandacht houden voor de mensenrechtensituatie in Iran. Zo stelde de EU vorige maand sancties in vanwege de mensenrechtenschendingen in Iran, mede op initiatief van Nederland. Daarnaast sloot Nederland zich aan bij de verklaring van Canada, die de executies van demonstranten en bredere mensenrechtenschendingen door het Iraanse regime veroordeelde.

De situatie in de Bab al Mandeb en de Rode Zee als gevolg van het voortdurende conflict tussen de Houthi's, de Internationaal Erkende Regering van Jemen en Saoedi-Arabië blijft daarnaast zorgwekkend. Ook hier is de Nederlandse inzet gericht op het voorkomen van verdere escalatie en het herstel van vrije doorvaart.

Nederland zal zijn zorgen uitspreken over de blijvend ernstige situatie in de Gazastrook en het belang onderstrepen van ongehinderde, veilige en onvoorwaardelijke humanitaire toegang voor professionele hulpverleners. Ook zal Nederland aandacht vragen voor het toenemende kolonistengeweld en de uitbreiding van illegale nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever. In dat kader blijft de discussie over de in juli door de Commissie gepresenteerde opties voor mogelijke EU-handelsmaatregelen relevant. De nationale maatregel om producten uit onrechtmatige nederzettingen te weren treedt op 22 september a.s. in werking. In het licht van internationaal rechtelijke verplichtingen blijft Nederland er voorstander van om dergelijke stappen op EU-niveau te zetten, omdat deze effectiever zijn dan nationale maatregelen. Ten slotte blijft Nederland zich inzetten voor EU-sancties tegen gewelddadige kolonisten en hun organisaties. Daarnaast maakt Nederland zich sterk voor nieuwe sancties tegen Hamas en de Palestijnse Islamitische Jihad (PIJ). Nederland heeft reeds in juli 2025 de Israëlische ministers Ben-Gvir en Smotrich tot persona non grata verklaard en hen als ongewenste vreemdeling

gesignaleerd wegens diens extremistische uitspraken. Nederland blijft voorstander van Europese sancties tegen deze ministers en zal hiervoor pleiten in de Raad.

Met betrekking tot de situatie in Libanon zal Nederland in de Raad benadrukken zich aan de gemaakte afspraken houden en de onderhandelingen voort te zetten om te komen tot een duurzame vrede. Daarbij acht Nederland EU-steun aan de Libanese veiligheidssector van belang, onder meer in het kader van de ontwapening van Hezbollah.

Effectiviteit van het externe beleid van de EU, incl. rol van de EU in multilaterale fora
De Raad zal tijdens deze sessie van gedachten wisselen over de effectiviteit, impact en wendbaarheid van het buitenlandbeleid van de EU. Om de geopolitieke uitdagingen waarmee de EU wordt geconfronteerd het hoofd te kunnen bieden, zet het kabinet onder meer in op het versterken en versnellen van de besluitvormingsprocedures binnen het Gemeenschappelijk Buitenland- en Veiligheidsbeleid (GBVB), bijvoorbeeld door meer besluitvorming met gekwalificeerde meerderheid. Het kabinet zal dit tijdens de discussie naar voren brengen. Het kabinet verwelkomt een meer efficiënte en effectieve EU-inzet in multilaterale fora zoals de VN, evenals voorstellen ten behoeve van betere coördinatie en meer strategisch gebruik van middelen. Het kabinet zet in Europees verband tevens in op het vergroten van de effectiviteit van militaire en civiele GVDB-missies en -operaties.